

van was, dat op een gegeven oogenblik, toen de macht van Johannes van Giscala in meerderheid in den Voorhof stond, er plotseling een teken werd gegeven, om de zwaarden te trekken en de soldaten van Eleazar te lijf te gaan. Het liep uit op een moordpartij, en het eind was dat Eleazar ben Simon, met zijn lijftrawanten neergeslagen op den heiligen bodem lagen. Zoo stond het dan weer als van ouds tusschen de twee groepen, de Zeloten en de toegewijden, die zich, toen de stormraas der Romeinen de muren bereikte, wel aanersloten om saam het geweld te keeren, maar toch zelfs in de benardste oogenblikken nog de wapenen tegen elkander keerden. Vooral de aanhang van Johannes van Giscala kon zich nimmer genoeg in wreedheid voldoen. Zijn benden — want dat waren zij — moorden en plunderden in Jeruzalem als hadden ze de stad met het zwaard veroverd en onderworpen. En wat nog pijnlijker aandeed was, dat zoo vaak zelfs de ernst te kort schoot. Ook het schenden van weerloze vrouwen kwam voor, en om de tegenpartij te verschalken, ontzagen de soldaten van Giscala zich niet, gebelant en in vrouwenkleederen op straat rond te dolen, maar met het zwaard onder de rokken verborgen, om dan op een gegeven oogenblik plotseling de tegenstanders te overvallen, en te eindigen met gruwzamen, niets ontzienden moord. Vespasianus oordeelde daarom terecht dat er met het beleg geen haast was. Verdedigers die zoo niets-sparend elkander te lijf vloegen, konden den belegeraar zijn taak slechts lichter maken.

Dr. A. K.

„Inwoneresse van Sion”.

Juich en zing vrolijk, gij inwoneresse van Sion, want de Heilige Israëls is groot in het midden van u. Jesaja 12: 6.

„Inwoneres” komt veel in de Profetie voor, en doelt dan op de gehele bevolking van een stad of vest. Ook de vrouwen zijn er alzo onder begrepen, en daarom mag „inwoneresse” hier ook opgevat, als tot de maagden en vrouwen onder „Heeren volk gericht. Zoo bedoelt „inwoneresse in Sion” ook een jonge vrouw of een vrouw van jaren die de wereld uittoog en nu geheel in Sion leeft.

Op de vrouw mag hiervoor zelfs bijzondere nadruk worden gelegd. Ook de man, zoo hij Gods kind is, kan wel inwoner van Sion zijn, maar toch wordt de man door zijn levensstaat maar al te dikwijls naar de wereld heengevoerd. „Inwoneresse van Sion” genoot als meer bepaald doeleind op de vrouw, heeft daarom zooveel rijkdom. De vrouw kan metterdaad in dien zin inwoneres in Sion zijn, dat ze er natuurlijke grens van overschrijft.

Toch is de verhouding ook van de Christen-vrouw tot Sion lang niet altijd, dat ze er reeds in wonst.

Van de ongelovige vrouw zwijgen we nu. Die heeft heel geen deel aan Sion en bekomert er zich niet om. Zij is inwoneresse niet van Sion, maar van de rumoerige wereld. Doch ook onder de Christen-vrouwen merkt ge, wat haar verhouding tot Sion betreft, toch gedurig zeer aanmerkelijk verschil.

Ge vindt er in drieërlei categorie.

Zoo zijn er vrouwen, die nog gedeeltelijk in de wereld vastzitten, en met Sion alleen door haar vrienden en zekere correspondentie onderhouden.

Er is een tweede soort van vrouwen, die nu en dan naar Sion op bezoek gaan, maar straks weer in de wereld terugkeren.

Er is een derde soort, dat nu in den oorlogstijd in Sion een onderkomen zoekt, maar straks weer verdien en verlikt wordt, om het voor een tijd te verlaten.

En eindelijk is er een vierde soort vrouwen, die met heel haar hart in Sion zijn binnengegaan, er zich vaste woning hebben bereid, en er zich zeer rijk in voelen, metterdaad inwoneresse van Sion te mogen heeten.

Gemeenlijk is hier opschuiving. Het begint met „aanknopen van correspondentie. Alleen volgt op de correspondentie het onderhouden van bezoek. Gaat 't nu in heiligen zin door, dan komt 't tot een tijdelijk er verblijf houden.

En eindelijk, met kloek besluit, zeggen ze dan hun woonplaats in wereld op, om alom een vaste woning in Sion zich tot haar eigen te maken.

Alleen maar, lang niet allen komen tot dit laatste. Er zijn er niet weinigen, die levenslang zich met een halve, telkens afgebroken betrekking met Sion tevreden stellen, en dan gemeenlijk eerst in haar stervensuur in Sion, al waar 't haar ter hospital, den laatste adem uitblazen.

Niet hoog genoeg kan daarom het geluk worden genoemd van de jonge maagden en vrouwen, die, reeds bij den aanvang van haar eigenlijke loopbaan, uit de wereld naar Sion verhuisen mochten.

Ge gevoelt wat er in dit woord verhuisen ligt. Er komt dan allengs een sterk sprekend besef op, dat men in de gemeene wereld niet meer thuisloos. Een gevoel, dat er in die wereld nog wel veel is dat aantrekt, en waarmede men zich veel in te laten, ja waar men zelfs voor te zorgen heeft, maar dat we in die wereld toch geen harte meer bezitten, gelijk de Engelse vrouw het uitdrukt.

Ook de natuur is heerlijk, en buiten huis is veel dat ons belang kan inboezemen, maar verbeven dat alles steekt toch de innerigheid van het intieme leven uit, gelijk alleen ons thuis ons dit pleegt te verschaften.

Vooraf geldt dit, als ons thuis in Sion mag zijn. In het ordinaire leven slaapt tot zelfs in ons huis zoo vaak de booze verleiding, de omwin, en het hebzuchtig en eercuchtig egoïsme in. Maar in Sion is hiervan geen sprake meer. Wie tot Sion inkeerde, niet maar om er te vernachten, maar om er haar woonstede in op te slaan, staat onder een hoogere bezieling, zelfs zoo ge wilt onder een hoogere macht in Sion heerscht de Heilige Geest, en wie er woont, drinkt de verkwikking van dien Geest elken morgen en elken avond met volle teugen in.

Ge ziet 't dan ook aan die echte vrouwe vrouwen, die uit Sion niet meer weg kunnen, buiten Sion niets meer wenschen, en in den bloei van Sion heel haar verdere leven doen opgaan, wat heilige invloed op karakter en zielsuiting er van dat Sion op het innerlijke leven uitgaat.

Moogt ge een vrouw ontmoeten, die wel

waarlijk een inwoneresse van Sion geworden is, dan ondergaat ze zelf als mensch en de zegenenden invloed van. Wel hem die zich ten echt zulk een inwoneresse van Sion mag zien toebehooren. De passie zijn bij zulk een inwoneresse van Sion zoosd. Het is of ze altijd het venster dat naar Sion daarboven uitziet, open heeft staan. Ze drinkt gedurig een bezieling in, die de wereld haar niet geven kon. Haar sterven past bij haar leven, haar leven bij haar sterven. En het leven in Sion hier is dan slechts voorportaal geweest voor wat in hooger steer haar wacht.

Just daarom is het zoo pijnlijk, te zien hoe nog maar al te vele jonge dochters en vrouwen, die toch wel wezenlijk uit den dood in 't leven overgingen, nog altoos bleven wat Jeremia noemt: Religsters naar Sion die er slechts een inwoneres om te vernachten.

Ook deze kennen natuurlijk de geestelijke aantrekkingskracht die van Sion op haar hart uitgaat. Ze wandelen dan ook gedurig op naar Sion's poorte, en blijven niet voor de poorte staan, maar gaan er vaak in. Aan zin en smaak om de levensgeur van Sion in te drinken, scheelt 't haar niet. Ze doorleven er wel wat enkel gelukke oogenblikken, dat ze warm-bezield bidden, uit de volle ziel lofzingen, en rijk in naastenliefde genieten kunnen. Alleen maar, het houdt geen stand. Weer denken ze terug aan de wereld, waar ze uittogen. De bekoring van de wereld begint ze weer te trekken. En niet lang meer, of Sion is weer verlaten en in de wereld is weer haar thuis. Het is bij zulken nog een leven der ongedurigheid. Een op en een naar Sion, en bij beurten Sion, en bij beurten de wereld. En daarom vorderen ze niet, en kunnen ze de handen met de kinderen van dit geslacht niet loswikkelen. Och of ook zij zich in Sion haar woonstede kozen. Door dat telkens weer verhuizen naar de wereld derven ze zoo jammerlijk het ware zielsgenot.

Nog veel verder af staan natuurlijk die onbealsten, die Sion wel bezoeken, maar er haar nachtverblijf zelfs niet kiezen. Iets is er ook in haar, dat prikkelt, om zich met Sion bezig te houden. Ze onderhouden nog kennis en vriendschap met veel lieve vriendinnen, die naar Sion zijn opgegaan. Wat ze van die vriendinnen in Sion te beleven kregen, boeit ze en boezemt belangstelling in. Ze willen er ook zelf een en toe iets van zien en van genieten, en gaan er daarom op bezoek. Doch meer ook niet. Jijlins keeren ze weer terug. Wat er in de wereld ze trekt, kan Sion ze niet geven. Het is een spel dat ze met Sion drijven, en ze bedroeven den Heiland die gedurig zijn net uitwerpt, of hij vangen mocht ook haar ziel.

En dan zijn er nog de meer nieuwsgierigen dan belangstellenden. Vrouwen, die er zich tevreden mee stellen, zoo ze van Sion een handkaart en de afbeelding van haar palazen bezitten. Vrouwen, die niet ongeam over Sion hooren spreken. Die over Sion lezen. Soms een lied der minne over Sion streefend voor haar gevoel vinden. Een verguld van het ordinaire leven. Een uring die toont, dat ook zij toch in heerlijke dingen smaak hebben. Alleen maar, 't raakt haar persoonlijk zielebestaan niet. Ze zien den glans van Sion aan, zooals ze bij nacht den prachthemel met zijn sterfelenkoren aazaren. En dan gaat 't venster weer dicht. Ze ontkleeden zich en leggen zich te slapen. En tot zelfs in hun droomen worden ze dan weer vervolgd door de wereld.

Sion is haar een fata morgana. In de wereld is haar thuis.

Dr. A. K.

Amsterdam, 30 April 1915.

Met dank moet worden erkend, dat de actie, die in het begin van het vorige jaar op touw werd gezet, om in den financiële nood der Vrije Universiteit te voorzien, niet geheel zonder vrucht is gebleven.

Wel was het zeer te betreuren, dat juist toen deze actie in vollen gang was en de propaganda haar hoogtepunt bereikt had, zij plotseling werd stop gezet door het uitbreken van den wereldoorlog. Maar al kon daardoor van een vollen oogst geen sprake wezen, de eerste inzameling had toch als resultaat opgeleverd, dat het aantal leden steeg van 386 tot 416 en dat der contribuanten van 11942 tot 12930. Een aanwinst van 30 leden en ongeveer 1000 contribuanten in één jaar is zeker geen te versmaden vrucht, en toont, hoe, mits de propaganda maar met kracht wordt voortgezet, de moeilijkheid, waarin de Vrije Universiteit tijdelijk was gekomen, wel degelijk overwonnen worden kan.

Maar ook al mag de hoope gekoesterd, dat het gelukken zal bij dozzetting dezer actie de inkomsten in de toekomst, zoo te vermeerderen, dat de uitgaven gedekt worden, toch wordt het tekort over de laatste jaren daardoor nog niet gedekt. In het jaar 1913 bedroeg dit tekort f 17.000 en in 1914 f 20.000, zoodat alleen over deze beide jaren het tekort reeds een som van f 37.000 bereikt heeft. Nu is dat bedrag wel ten deele gevonden uit legaten, die in deze jaren inkamen en die eigenlijk voor kapitaalvorming bestemd waren, maar ook het kapitaal zelf moest worden aangesproken en het gevolg van dit alles is, dat een verminderde renteontvangst van f 1300 jaarlijks als schadepost moest worden gehoeft.

H. H. Directeuren hebben daarom zich per circulaire gewend tot de Gereformeerde Kerken in Noord-Amerika met de bede om voor dit tekort een collecte te willen houden, terwijl Prof. Volbeda welwillend op zich genomen heeft voor de overzending dezer gelden te zorgen. Amerika heeft dezer dagen telkens zoo mild getoond, hoe het de Europeesche volkeren, die onder den oorlogstoestand lijden, helpen wil, dat dit beroep op de overvaardigheid onzer Gereformeerde broeders in Amerika zeker niet tevergeefs zal wezen. Een eerste gave kwam dan ook reeds in door bemiddeling van Prof. Volbeda; gelijk men elders in ons blad verneld zal vinden, hield de Kerk te Munster, Indianapolis, een collecte, voor dit doel, die 43.95 dollar opbracht.

Ook tot de Gereformeerde Kerken in Zuid-Afrika zouden Directeuren zich wel met een dergelijk verzoek gewend hebben,

wanneer niet rekening moest worden gehouden met de moeilijke omstandigheden, waarin Zuid-Afrika thans zelf ten gevolge van den oorlog zich bevindt. Toch is het verblijdend te zien, dat men ook in Zuid-Afrika de Vrije Universiteit niet vergeet, gelijk daaruit bleek, dat uit Potchefstroom een bijdrage van f 35 en uit Aliwal Noord een bijdrage van f 28.21 werd ontvangen. Wanneer straks de oorlog voorbij is en de handel in Zuid-Afrika weer opbloeit, mag verwacht worden, dat ook de Kerken aldaar zich niet onbetuigd zullen laten. Onze Vrije Universiteit telt onder de predikanten in Zuid-Afrika genoeg geestelijke zonen, die hun moeder uit dezen nood zullen willen helpen.

Maar al mag om de betekenissen, die onze Hoogeschool ook voor Noord-Amerika en Zuid-Afrika heeft, op hulp van deze buitenlandse Kerken gerekend worden, toch kan kwalijk worden verwacht, dat daardoor alleen het tekort zal worden gedekt. De vraag mag daarom wel tot onze Gereformeerde Kerken in Nederland gericht worden, of het niet evenzeer en zelfs nog meer op haar weg ligt, om een extra-collecte voor dit tekort te houden.

Zeker is de Vrije Universiteit niet on dankbaar voor wat de Gereformeerde Kerken jaarlijks bijdragen tot steun van de Theologische faculteit. Maar de som, die door deze collecte wordt bijgebracht, bedraagt toch nog niet de helft van wat de Vrije Universiteit jaarlijks voor haar Theologische faculteit heeft uit te geven. Toch dient deze Theologische faculteit schier uitsluitend voor de opleiding van de predikanten dezer Gereformeerde Kerken en zou het daarom heusch niet onbillijk wezen van deze Kerken te vragen, dat zij door haar collectes de uitgaven voor deze Faculteit vergoeden. Niet alleen zou dan de Vrije Universiteit voor een goed deel van haar financiële zorgen verlost wezen, maar de gewone contributies zouden dan geheel kunnen gebruikt worden voor de instandhouding en uitbreiding van de andere Faculteiten. Onmogelijk nu zou dit zeker niet wezen. Met een bedrag van f 30.000 zou men voor de uitgaven der Theologische faculteit kunnen volstaan en dit bedrag is door onze Kerken jaarlijks zeer wel bijeen te brengen; per Kerk zou dit neerkomen op f 75 per jaar, en per hoofd op de som van niet meer dan zes centen.

Maar al is zulk een verdubbeling van de opbrengst dezer kerkelijke collecten niet in eens te bereiken, toch kunnen de Kerken zeer wel voor het bestaande tekort een thans buitengewone inzameling houden. De kleine Kerk te Marken, die waarlijk niet een der meest kapitaalcrachtige is, besloot reeds Zondag 2 Mei zulk een extra collecte voor het tekort te houden. Een voorbeeld, dat ook bij andere Kerken navolging moge vinden.

Geen machtsmiddel, maar Gods Woord.

De argumenten, die men niet van moderneren, maar van zoogenaamd orthodoxe zijde aanvoert, om voor het behoud van het geest en hoofdzak te strijden, worden steeds zonderling.

Eerst kwam Dr. Wumkes aan het hoofd van den Sneeker Kerkeraad verklaren, dat het „geest en hoofdzak” juist echt Gereformeerd was, want dat naar het Gereformeerde kerkrecht elke kerkeraad weten moest, hoe hij de belijdenisvragen wilde inkleeden.

Toen kwam Dr. Bronsveld, die vroeger zoo beslist op verbanning der moderneren uit de Kerk had aangedrongen, zijn medebroeders in de Hervormde Kerk bezwoeren, om het „geest en hoofdzak” toch te laten staan, omdat anders de moderneren de Hervormde Kerk zouden verlaten en dit een onberekenbare schade voor de volkskerk zou wezen.

En nu komt Dr. van der Flier, die met eenige andere predikanten een adres aan de Synode heeft opgesteld om voor het behoud van het geest en hoofdzak te pleiten, als argument aanvoeren, dat men de moderneren niet met machtsmiddelen mag bestrijden, daar het eenige geoorloofde strijdwapen Gods Woord is.

Dat klinkt heel vroom, maar het is toch wel letwat zonderling, dat deze zelfde heeren, die in den strijd met de moderneren van geen ander wapen willen weten dan Gods Woord en het gebruik van alle machtsmiddelen tegenover hen als zondig afkeuren, geen oogenblik geaarzeld hebben, en ook nu nog niet aarzelen zouden, van deze machtsmiddelen wel gebruik te maken, wanneer de strijd gaat tegen de handhavers der belijdenissen. Dan worden de meest drastische maatregelen toegepast; ze worden, wanneer ze uit plichtsbef in conflict komen met de reglementen der Kerk, uit het ambt gezet, daarna uit de Kerk gebannen, en dan roept men zelfs het machtsmiddel van de politie te hulp om hen uit pastorie en kerkgebouw te verdrijven.

Toch verklaarde Dr. van der Flier, dat hij niet wil „liefloogen” naar den moderneren kant.

Doch laat deze inconsequentie nu rusten en vraag alleen, of de hier gemaakte tegenstelling juist is.

Gods Woord mag alleen het strijdwapen tegen de moderneren wezen. Goed, maar dan is ook, voor wie dit strijdwapen gebruiken wil, natuurlijk de eerste eisch, dat hij zelf onvoorwaardelijk voor dit Woord Gods bukt.

Wat eischt nu dit Woord Gods? Als de Kamerling van Candace gedoopt wil worden, dan geeft Philippus hem ten antwoord: *indien gij van ganser harte geloofd, dat is het geoorloofd, en eerst als de Kamerling belijdt: ik geloof, dat Jezus Christus de Zoon van God is, ontvangt hij uit Philippus handen den doop.*

Maar Dr. Van der Flier verklaart, dat zulk een geloofsbelijdenis te eischen van degenen, die ten Avondmaal begeeren toegelaten te worden, een machtsmiddel is, dat men in de Kerk niet gebruiken mag. Ook wie openlijk zegt, niet te gelooven, dat Jezus Christus de Zoon van God is, moet toch ten Avondmaal worden toegelaten.

Nog sterker, de Apostel Paulus schrijft aan Titus, den opziener der gemeente te Creta: een ketterschen mensch verwerp na de eerste en tweede vermaning, maar Dr. Van der Flier zegt precies omgekeerd: gij moogt hem niet verwerpen, maar ge moet hem juist als lidmaat der Kerk aannemen.

„Overgaan tot een anderen staat des levens”.

IV.

Uit de door ons genoemde voorbeelden blijkt dus wel, wat onze Kerkenorde verstaat onder de „grootte en gewichtige oorzaken”, waarom het alleen geoorloofd is het ambt van Dienaar des Woords niet te leggen ten einde tot een anderen staat des levens over te gaan. De oorzaken kunnen of daarin liggen, dat zulk een persoon achteraf ongeschikt blijkt voor zijn ambt, hetzij omdat hij geheel de gaven voor het ambt mist, hetzij omdat hij door ongelooft of zondigen levenswandel het ambt niet langer met een eerlijke conscientie waarnemen kan, of wel ze kunnen liggen in een roeping, die onder Gods bestel tot zulk een predikant kwam om een andere betrekking te aanvaarden, waarbij hij dan voor zijn eigen conscientie zal hebben uit te maken, of in het belang, dat zulk een betrekking heeft voor het Koninkrijk Gods in het algemeen; in de bijzondere gaven, hem voor zulk een betrekking verleend, en in het gemis van andere personen, die even geschikt die betrekking kunnen waarnemen, een wettige reden ligt, om zijn predikant niet te leggen. Lichtvaardig mag daarom ook in de hier genoemde gevallen deze beslissing niet genomen worden. Het blijft althans een hoogst ernstige daad, wanneer een predikant het ambt, door Christus hem toevertrouwd, prijs geeft. Indien reeds in het algemeen de Apostel Paulus waarschuwt tegen elke lichtvaardige verandering van beroep, door te schrijven: een iegelijk blijve in die beroeping, waarin hij geroepen is (I Cor. 7: 20) hoeveel te meer geldt dit dan niet voor het predikant, waartoe men niet van de menschen, maar van God geroepen is en dat daarom een heilige roeping wordt genoemd.

Het is daarom ook niet voldoende, dat een predikant voor zich zelf de overtuiging heeft, dat er grootte en gewichtige oorzaken bestaan om tot een anderen staat des levens over te gaan, maar de Kerkenorde eischt uitdrukkelijk, dat de Classis over de oorzaken oordeelt. Het subjectieve oordeel van den betrokken persoon mag hier niet alleen beslissen, maar het oordeel der Kerken over deze oorzaken moet eerst worden ingewonnen. En nog veel minder is het dus geoorloofd, dat men, in plaats van ontslag uit het ambt aan te vragen, gelijk sommigen wel hebben gedaan, eigenmachtig zijn ambt neerlegt, door aan den Kerkeraad of Classis zonder meer te berichten, dat men opgehouden heeft predikant te zijn. Wie het predikant aanvaardt, neemt daarmee tegenover de Kerk de verplichting op zich om levenslang aan den Kerkdienst verbonden te blijven, en van deze verplichting kan hij zich zelf natuurlijk niet ontslaan, maar moet hij door de Kerk, met wie hij deze overeenkomst aanging, ontslagen worden. Het pacta sunt servanda, d. w. z. overeenkomsten moeten gehouden worden, geldt niet alleen voor het maatschappelijk leven, maar evenzeer op kerkelijk gebied, en hier zelfs nog sterker, omdat de overeenkomst is aangegaan niet met een particulier persoon, maar met de Kerk van Christus. Zelfs staat de beslissing over dit ontslag niet alleen bij den Kerkeraad, maar volgens onze Kerkenorde bij de Classis, zonder wier oordeel en toestemming een predikant ook niet in het ambt kan gezet worden, en wier oordeel en toestemming dus evenzeer vereischt worden bij het ontslag uit het ambt.

Er mag aan deze bepaling van onze Kerkenorde wel eens met nadruk herinnerd worden, omdat naar ons ter ooren kwam, niet elke Classis, die voor zulk een geval kwam te staan, zich genoeg bewust bleek van de ernstige roeping, welke in dit geval op haar schouders is gelegd. Men scheen de zaak soms meer als een bloote formaliteit te beschouwen, zooals de approbatie van een beroep of de acte van dismissie van een predikant, die immers een andere plaats vertrekt, en die immers vanzelf verleidt wordt, wanneer de noodige stukken maar in orde zijn. Dit nu is stellig niet de bedoeling van Artikel 12 onzer Kerkenorde, want aan de Classis wordt niet alleen opgedragen om een onderzoek in te stellen naar de oorzaken, waarom zulk een predikant van dit ambt afstand wil doen, maar wel ter dege om over het gewicht van deze oorzaken ook een uitspraak te doen, d. w. z. ze moet verklaren, of ook naar haar oordeel deze oorzaken het neerleggen van het predikant in zulk een geval wettigen.

Natuurlijk wil dit daarom niet zeggen, dat wanneer de Classis deze oorzaken onvoldoende zou achten en de betrokken persoon desniettemin staande bij zijn besluit bleef volhardde, de Classis hem dan de ontslag-aanvraag zou moeten weigeren en hem zoo moeten dwingen in het ambt te blijven. Voor eerst zou zulk een dwang niet wel mogelijk wezen, want de Kerk heeft geen middelen om iemand te dwingen in het ambt te blijven, wanneer hij dit neerleggen wil, maar ook afgeschieden daarvan zou

het zeker niet gewenscht zijn, zulk een dwang uit te oefenen, want een predikant, die tegen zijn wil gedwongen wordt zijn ambt te blijven waarnemen, zou dit zeker niet doen tot stichting en zegen van de gemeente, die hij dient. Het is in zekeren zin hetzelfde geval, als met een ouderling of diaken, die binnentijds zijn ambt neerlegt of ontslag aanvraagt op gronden, die de Kerkeraad onvoldoende oordeelt. Zulk een daad moge verkeerd en zondig wezen, en de Kerkeraad of Classis moge zoo iemand deswege ernstig vermanen en bestraffen, maar wanneer dit alles niet helpt en de betrokken persoon bij zijn besluit volhardt, zal er voor den Kerkeraad of Classis ten slotte niet anders overschieten dan in zijn besluit te berusten. Een kwaad, dat men niet keeren kan, moet men wel tolereren; alleen dient men dan duidelijk te doen uit komen, dat men dit kwaad wel tolereert, maar het daarom nog niet legitimeert. Niet alleen dat in zulke gevallen dan natuurlijk geen sprake kan wezen van een eervol ontslag uit het ambt en nog veel minder van een ontslag met behoud van den naam en de eere van een Dienaar des Woords, maar de Kerkeraad of Classis heeft in zijn besluit, ook uitdrukkelijk uit te spreken, dat hij de aangevoerde gronden onvoldoende acht en het neerleggen van het ambt als een ongeoorloofde daad afkeurt.

Moelliker is de vraag te beantwoorden, of de Classis of Kerkeraad zekere ambtsdrager, die zonder wettige oorzaken zijn ambt neerlegt, deswege te censureren heeft. Men heeft dit wel gemeend, omdat onze Kerkenorde in Art. 80 onder de grove zonden, die waardig zijn met schorsing of afstelling van den dienst gestraft te worden, ook met name noemt de „trouweloze verlaten van zijn dienst” en men zulk een eigenmachtig neerleggen van het ambt kwalijk anders dan als een trouweloze verlaten van den dienst beschouwen kan. Toch zij men met de toepassing van dit artikel in zulke gevallen voorzichtig. Artikel 80 ziet bepaaldelijk op zulke gevallen, wanneer een predikant, die zonder wettige oorzaken zijn gemeente verlaat en weigert, daar verder eenig dienstwerk te verrichten, toch in plaats van nu ook zijn ambt als predikant neer te leggen, zich Dienaar des Woords bleef noemen en zelfs voortging met elders te prediken en de Sacramenten te bedienen. In zulke gevallen, die ook nu wel zijn voorgekomen, is het zeker noodig, dat de Classis zulk een predikant dan wegens trouweloze verlaten van zijn dienst schorst of uit zijn ambt zet, omdat hij zijn ambt niet neerlegt, maar behoudt wil. Maar voor zulk een schorsing of uitzetting uit het ambt is natuurlijk geen reden, wanneer een predikant zelf zijn ambt vrijwillig neerlegt, omdat men iemand niet iets ontnemen kan, wat hij reeds vrijwillig heeft afgestaan. Het is hier hetzelfde geval als met een lidmaat der gemeente, die het lidmaatschap der Kerk opzegt; hoe zondig deze daad ook wezen moge, de Kerkeraad kan deswege zulk een lidmaat niet censureren, omdat dit lidmaat, door zich buiten de gemeenschap der Kerk te stellen, zich zelf reeds in zekeren zin geëxcommuniceerd heeft. En zoo is het mutatis mutandis ook hier. Schorsing of ontzetting van het ambt kan alleen plaats vinden bij iemand, die trots grove zonden in het ambt blijven wil, maar niet bij wie zelf zich uit het ambt zet, door te verklaren, dat hij het hem toevertrouwd ambt neerlegt.

Alleen spreekt het wel van zelf, dat in zulk een geval een predikant dan ook alle bevoegdheden verliest, die krachtens zijn ambt hem waren geschonken, en hij dus ook niet meer kan optreden om het Woord en de Sacramenten te bedienen, of eenige andere handeling te verrichten, die alleen aan een wettigen Dienaar des Woords geoorloofd is. Wat men wel eens zeggen hoort, dat wie eens predikant is, altoos predikant zou blijven, d. w. z. dat hij, ook al legt hij zijn ambt neer, toch de bevoegdheid zou blijven behouden om het Woord en de Sacramenten te bedienen, is Roomsche, maar zeker niet Gereformeerde. Volgens de Roomsche Kerk wordt aan den priester bij zijn wijding de macht verleend om het Misoffer op te dragen en de Sacramenten te bedienen, en deze hem geschonken macht verliest hij nooit, zelfs niet wanneer hij uit zijn ambt gezet wordt of zelfs geheel afvallig is geworden van de Roomsche Kerk. Maar het Gereformeerde kerkrecht heeft hiervan nooit iets willen weten en dit zelfs zoo sterk mogelijk bestreden. De bevoegdheid om het Woord en de Sacramenten te bedienen, kleefst niet in den persoon, is niet een onverliesbaar goed, maar zit in het ambt, dat iemand is opgedragen, en wanneer hij dit ambt verliest, houdt daarmee van zelf ook de bevoegdheid op, aan dit ambt verbonden. Wanneer een predikant dan ook wegens dwaling in de leer of ergerlijken levenswandel uit zijn ambt ontzet wordt, zal wel niemand er aan denken, dat hij desniettemin staande de bevoegdheid nog zou bezitten om het Woord en de Sacramenten te bedienen, en geen Kerk zou hem daartoe mogen of willen uitsluitend. En hetzelfde geldt natuurlijk evenzeer, wanneer iemand eigenmachtig zijn ambt neerlegt, om tot een ander levensberoep over te gaan. De bevoegdheid, die met het ambt hem verleend was, houdt dan van zelf op. Ook hieromtrent kan geen twijfel bestaan. Wanneer een predikant, omdat hij tot ongelooft is vervallen, of in zonden leeft, zijn ambt vrijwillig neerlegt, zal toch niemand beweren, dat hij, trots het ontslag uit zijn dienst, de bevoegdheid blijft behouden om het Woord en de Sacramenten te bedienen. Hij mag om schorsing of afstelling uit het ambt te voorkomen, uit het ambt zelf ontslag vragen of nemen, maar dit ontslag zelf staat dan

pract
ambi
neer
oorz
ande
zulk
lever
om
zeker
naam
beho
daad,
het a
zou z
een p
nen
toch
Woer
gang
zakel
den
Woer
volge
al zij
Classi
een l
dan f
toekor
wat ui
zakelij
gunst
het ve
dus ui
Zulk
het ge
verkl
schied
ambt
met o
aan h
op. Ze
waar
eenige
die zul
uitnoot
de Cl
leenen
alle Ki
slag v
weten,
al of
zijn. H
salvo
en na
het ka
zoodat
ambt v
in elk
te nem
nifdruk
hieruit
dan oo
in ont
menten

I. Ku
Fen-
School
A. Oost
door F
Nagende
Over de
„In Tijd
ten voor
gen vers
de Chris
F. And
In dit
Uitrecht
voor de
hoofden
ik hier
hun vi
klaverla
hln roek
„In Firm
stuk van
paat. De
pas na d
lijk voor
heeren: V
te Driem
en Rietv
Vooreber
noodig
leesboek
van haar
mercantie
Zaken
Mede
onderstell
in hoogte
de leesbo
nieuwen
die voor
openbare
De san
toch ook
eurende
stel leesb
trank als
Blank vo
Over d
andere d
mee is, d
leesboek
kind wat
Of dat
niet best
vak-man
Maar t
„In Betre
van naam
sturen. E
Antwars
gtes-vrouw
„Verzen”
over de a
die haar
Dat nu
wat ik zo
de heeren
richt bij
Vooreber
dat ik me
Het lig
series van
school” ee
Maar, i
ligt, bij
gaat het o
Immers,
zeldse gen
specifiek v

I. Ku
Fen-
School
A. Oost
door F
Nagende
Over de
„In Tijd
ten voor
gen vers
de Chris
F. And
In dit
Uitrecht
voor de
hoofden
ik hier
hun vi
klaverla
hln roek
„In Firm
stuk van
paat. De
pas na d
lijk voor
heeren: V
te Driem
en Rietv
Vooreber
noodig
leesboek
van haar
mercantie
Zaken
Mede
onderstell
in hoogte
de leesbo
nieuwen
die voor
openbare
De san
toch ook
eurende
stel leesb
trank als
Blank vo
Over d
andere d
mee is, d
leesboek
kind wat
Of dat
niet best
vak-man
Maar t
„In Betre
van naam
sturen. E
Antwars
gtes-vrouw
„Verzen”
over de a
die haar
Dat nu
wat ik zo
de heeren
richt bij
Vooreber
dat ik me
Het lig
series van
school” ee
Maar, i
ligt, bij
gaat het o
Immers,
zeldse gen
specifiek v

I. Ku
Fen-
School
A. Oost
door F
Nagende
Over de
„In Tijd
ten voor
gen vers
de Chris
F. And
In dit
Uitrecht
voor de
hoofden
ik hier
hun vi
klaverla
hln roek
„In Firm
stuk van
paat. De
pas na d
lijk voor
heeren: V
te Driem
en Rietv
Vooreber
noodig
leesboek
van haar
mercantie
Zaken
Mede
onderstell
in hoogte
de leesbo
nieuwen
die voor
openbare
De san
toch ook
eurende
stel leesb
trank als
Blank vo
Over d
andere d
mee is, d
leesboek
kind wat
Of dat
niet best
vak-man
Maar t
„In Betre
van naam
sturen. E
Antwars
gtes-vrouw
„Verzen”
over de a
die haar
Dat nu
wat ik zo
de heeren
richt bij
Vooreber
dat ik me
Het lig
series van
school” ee
Maar, i
ligt, bij
gaat het o
Immers,
zeldse gen
specifiek v

I. Ku
Fen-
School
A. Oost
door F
Nagende
Over de
„In Tijd
ten voor
gen vers
de Chris
F. And
In dit
Uitrecht
voor de
hoofden
ik hier
hun vi
klaverla
hln roek
„In Firm
stuk van
paat. De
pas na d
lijk voor
heeren: V
te Driem
en Rietv
Vooreber
noodig
leesboek
van haar
mercantie
Zaken
Mede
onderstell
in hoogte
de leesbo
nieuwen
die voor
openbare
De san
toch ook
eurende
stel leesb
trank als
Blank vo
Over d
andere d
mee is, d
leesboek
kind wat
Of dat
niet best
vak-man
Maar t
„In Betre
van naam
sturen. E
Antwars
gtes-vrouw
„Verzen”
over de a
die haar
Dat nu
wat ik zo
de heeren
richt bij
Vooreber
dat ik me
Het lig
series van
school” ee
Maar, i
ligt, bij
gaat het o
Immers,
zeldse gen
specifiek v

I. Ku
Fen-
School
A. Oost
door F
Nagende
Over de
„In Tijd
ten voor
gen vers
de Chris
F. And
In dit
Uitrecht
voor de
hoofden
ik hier
hun vi
klaverla
hln roek
„In Firm
stuk van
paat. De
pas na d
lijk voor
heeren: V
te Driem
en Rietv
Vooreber
noodig
leesboek
van haar
mercantie
Zaken
Mede
onderstell
in hoogte
de leesbo
nieuwen
die voor
openbare
De san
toch ook
eurende
stel leesb
trank als
Blank vo
Over d
andere d
mee is, d
leesboek
kind wat
Of dat
niet best
vak-man
Maar t
„In Betre
van naam
sturen. E
Antwars
gtes-vrouw
„Verzen”
over de a
die haar
Dat nu
wat ik zo
de heeren
richt bij
Vooreber
dat ik me
Het lig
series van
school” ee
Maar, i
ligt, bij
gaat het o
Immers,
zeldse gen
specifiek v

I. Ku
Fen-
School
A. Oost
door F
Nagende
Over de
„In Tijd
ten voor
gen vers
de Chris
F. And
In dit
Uitrecht
voor de
hoofden
ik hier
hun vi
klaverla
hln roek
„In Firm
stuk van
paat. De
pas na d
lijk voor
heeren: V
te Driem
en Rietv
Vooreber
noodig
leesboek
van haar
mercantie
Zaken
Mede
onderstell
in hoogte
de leesbo
nieuwen
die voor
openbare
De san
toch ook
eurende
stel leesb
trank als
Blank vo
Over d
andere d
mee is, d
leesboek
kind wat
Of dat
niet best
vak-man
Maar t
„In Betre
van naam
sturen. E
Antwars
gtes-vrouw
„Verzen”
over de a
die haar
Dat nu
wat ik zo
de heeren
richt bij
Vooreber
dat ik me
Het lig
series van
school” ee
Maar, i
ligt, bij
gaat het o
Immers,
zeldse gen
specifiek v

I. Ku
Fen-
School
A. Oost
door F
Nagende
Over de
„In Tijd
ten voor
gen vers
de Chris
F. And
In dit
Uitrecht
voor de
hoofden
ik hier
hun vi
klaverla
hln roek
„In Firm
stuk van
paat. De
pas na d
lijk voor
heeren: V
te Driem
en Rietv
Vooreber
noodig
leesboek
van haar
mercantie
Zaken
Mede
onderstell
in hoogte
de leesbo
nieuwen
die voor
openbare
De san
toch ook
eurende
stel leesb
trank als
Blank vo
Over d
andere d
mee is, d
leesboek
kind wat
Of dat
niet best
vak-man
Maar t
„In Betre